

– Պատահում է, երբ աղքատ են լինում եւ ուտելու ոչինչ չեն ունենում: Շատ անգամ ես հիւանդներ եմ ունենում, նրանց ինամք է հարկաւոր, հանգստութիւն է հարկաւոր, մինչեւ տեղ հասցնեմ, այսպիսիների համար իմ վրանը միշտ պատրաստ է:

Ընթրիքից յետոյ Ասլանը հարցրեց.

– Ինչպե՞ս են ճանապարհները:

– Ճանապարհները միշտ վատ են, – ասաց Նա, – ե՞րբ է եղել մի ժամանակ, որ ճանապարհները լաւ լինէին: Ահա հէնց այստեղ, ինչպէս տեսնում էք, բնակութիւններից շատ հեռու չենք: Անգղ գիւղը կէս ժամի ճանապարհով միայն հեռու է մեզանից, բայց դարձեալ ամենավտանգաւոր տեղերից մէկն է: Եթէ դուրս գաք, կը տեսնէք, որ ամէն մի ժայռի ետեւում, ամէն մի փոսի մէջ, ամէն մի թուփի տակ մի-մի աւազակ է թաքնուած: Մի քանի րոպէ առաջ բռնեցին մէկին, եւ ի՞նչ էք կարծում, կին էր, քրոջի կին:

– Դա շատ հետաքրքիր է:

– Այդ անիրաւները աւելի վտանգաւոր են, քան թէ իրանց ամուսիները. մուրթի մէջ, գետնի վրայից սողալով, մօտենում են քարաւանին, ինչպէս աղոետը մօտենում է հաւաքունին, յետոյ սատանայի նման կուչ են գալիս մի հակի տակ, սուր դանակով կտրում են հակը եւ մէջի եղածը տանում են: Անկարելի է տեսնել նրանց:

– Իսկ դուք ի՞նչ արեցիք ձեր բռնած գողին, – հարցրի ես:

– Ի՞նչ պետք է անել, մագերից փոքր-ինչ ձիգ տոի, յետոյ բաց թողեցի:

– Իսկ եթէ տղամա՞րդ լինէր:

– Ուրիշ կերպ կը վարուէի:

– Չէ՞ք վախենում:

– Ինչի՞ց պետք է վախենամ. նրանց մարմինը խօ երկաթից չէ, իմը՝ մսից. նրանք էլ ինձ նման մարդիկ են:

– Բայց գազան մարդիկ են:

– Վախլուկ գազաններ, հաւատացէք, շատ վախլուկ: Բոլորովին սխալ է, որ ասում են, թէ քուրդը քաջութիւն ունի: Նա քաջ է, երբ անզէն, անպաշտպան մարդկանց վրայ է յարձակում: Իսկ երբ փոքր-ինչ ընդդիմադրութիւն է տեսնում, իսկոյն երեսը դարձնում է ու փախչում: Բոլոր վայրենիները այդպէս են. ես տեսել եմ նրանց, շատերի հետ գործ եմ ունեցել: Ի՞նչ քաջութիւն կարող է լինել բարբարոսի մէջ, որ առաջնորդւում է միայն յափշտակասիրութեան գաղափարով: